

Қысқаша әдіснамалық түсініктемелер

Жыл басына ағымдағы бағалау - халық санағының соңғы қорытындысы негізінде есептеліп, оған сол аумақта туылғандары мен тұрақты тұрғылықты орынға келгендерінің саны жыл сайын қосылып отырады да, одан сол аумақта өлгендері мен тұрақты тұрғылықты орынға кеткендерінің саны шегеріледі. Өткен жылдардағы халық санының ағымдағы бағасы кезекті санақ қорытындысы негізінде нақтыланады.

Халықтың табиғи өсімі - белгілі бір кезеңде тірі туылғандар мен өлгендер санының арасындағы айырмашылығына тең. Табиғи өсім оң шамада болуы мүмкін, егер туылғандар саны өлгендер санынан асып түссе, немесе кері жағдайда - теріс (табиғи азаю).

Халықтың көші-қоны өсімі - белгілі бір кезеңде осы аумаққа келгендер саны мен сыртқа кеткендер санының арасындағы айырмашылығына тең. Көші-қоны оң шамада (егер келгендер саны кеткендер санынан көп болса), немесе теріс болуы мүмкін (егер келгендер саны кеткендер санынан аз болса). Соңғы жағдайда көші-қоны жылыстауы орын алады.

Туудың жалпы коэффициенті - бала туылу қарқындылығының барлық халыққа қатынасы бойынша анықталатын көрсеткіш. Жыл бойына тірі туылғандардың жалпы санының халықтың жылдық орташа санына қатынасын көрсетеді. Әдетте, 1000 халыққа шаққанда есептеледі.

Туудың жасына қарай коэффициенттері белгілі бір жас тобындағы әйелдердің бір жылда босанғандарының санының осы жаста әйелдердің орташа жылдық санына қатынасы ретінде есептеледі. 20 жасқа дейінгі жас топтары үшін коэффициентті есептеу кезінде бөлігіш ретінде 15 - 19 жасқа дейінгі әйелдер саны алынады. 15-49 жас тобы үшін коэффициентті есептеген кезде, алымына барлық босанғандар, сонымен қоса 15 жасқа дейінгі, сондай - ақ 50 және одан ересек жаста босанған әйелдер саны енгізіледі.

Өлімнің жалпы коэффициенті - халықтың өлімінің қарқындылығын анықтайтын көрсеткіш. Жыл бойына өлгендердің жалпы санының халықтың жылдық орташа санына қатынасын көрсетеді. Әдетте 1000 халыққа шаққанда есептеледі.

Туылған кезде халықтың күтілетін өмір ұзақтығы - бұл ұрпақтың бүкіл өмірінде әр жас тобындағы өлім-жітім деңгейінің көрсеткіші есептік жылдағыдай деңгейде өзгеріссіз қалатын жағдайда осы ұрпақтан туған бір адамның өмір сүретін жасы.

Нәресте өлімінің коэффициенті - 1 жасқа дейінгі балалар өлімінің деңгейін анықтайтын көрсеткіш. 1 жасқа дейінгі өлгендер саны тірі туылғандар санына қатынасымен есептеледі. Осы күнтізбелік жылы өлген нәрестелер арасында өткен күнтізбелік жылы туған балалар да болуы мүмкін, сондықтан осы күнтізбелік жылы нәресте өлімінің көрсеткіштерін осы жылы және өткен күнтізбелік жылы туған ұрпақтар үшін есептеп жүргізіледі.

Халықтың көші-қоны - тұрғылықты орнын ауыстыра отырып, сол немесе басқа өңірдің шекарасы арқылы адамдардың (көшіп-қонушылардың) қозғалуы. Келгендер мен кеткендер саны ішкі істер органдарының көші-қон полицияларынан келіп түсетін халықты тұрғын орынға есепке алған кезде келгендер мен кеткендердің статистикалық есеп талондарын өңдеу нәтижесінде анықталады.

Некелер мен ажырасулар (некенің бұзылуы) туралы мәліметтер АХАТ органдары жасаған азаматтық хал актілерінің екінші данасындағы жыл сайынғы статистикалық деректерге негізделген. Кестедері деректер АХАТ органдарында тіркелген неке мен ажырасу жағдайларын ғана қамтиды.

Некеге тұрғандардың жасы некеге тіркелу уақыты мен туған уақыты аралығындағы уақытпен есептеліп шығарылды.

Сізге толығырақ ақпарат қажет пе?

Сіз республиканың әлеуметтік-экономикалық дамуының барлық негізгі индикаторларын Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитетінің www.stat.gov.kz интернет-ресурсынан таба аласыз.

Жыл сайынғы қыркүйек айында шығарылатын «Қазақстанның демографиялық жылнамалығы» статистикалық жинағы, «Ресми статистикалық ақпарат/Жинақтар, тоқсандық басылымдар, талдамалық материалдар мен электронды кестелер/Статистикалық жинақтар» бөлімінде орналастырылады. Сондай-ақ, «Ресми статистикалық ақпарат/Жедел деректер» бөлімінде «Қазақстан Республикасы халқының жынысы мен жекелеген жас топтары бойынша саны», «Қазақстан Республикасы халқының жекелеген этностар бойынша саны», «Қазақстан Республикасының әкімшілік-аумақтық бірлігі» (жылына 2 рет), «Қазақстан Республикасы халқының күтілетін өмір сүру ұзақтығы», «Жас топтары бойынша туу коэффициенттері» және т.б. бюллетендер мен жедел ақпараттар орналастырылған.

Сіздің басқа да сұрақтарыңыз бар ма?

Әлеуметтік және демографиялық статистика басқармасына хабарласыңыз:

Ханжигітов Нұрлан Еркенұлы

Басқарма басшысы

Тел. +7 7172 749061

E-mail: n.khanzhigitov@economy.gov.kz

Біздің мекенжайымыз:

Қазақстан Республикасы, 010000

Нұр-Сұлтан қаласы, Мәңгілік ел, 8

Министрліктер Үйі, 4-кіреберіс

ақпараттық қызмет +7 74 90 10, 74 90 11

факс +7 7172 74 95 46

e-mail: kazstat.rk@gmail.com

Интернет-ресурсы: <http://stat.gov.kz>

Таралымы: 150 дана

Қазақстан Республикасы
Ұлттық экономика министрлігі
Статистика комитеті

www.stat.gov.kz

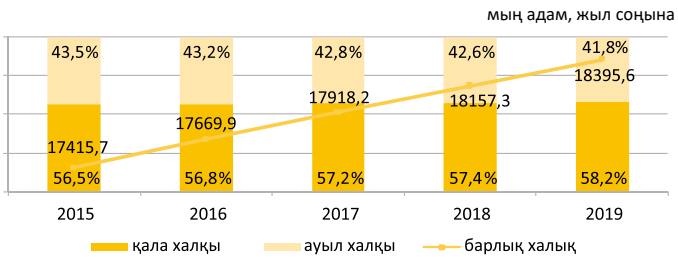
Қазақстанның демографиялық дамуы

Сіз білесіз бе...

- 2018 жылдың күтілетін өмір ұзақтығының көрсеткішінің ең жоғары деңгейі 76,21 жас Нұр-Сұлтан қаласында, ал ең төменгі – 71,14 жас Солтүстік Қазақстан облысында құрады
- 2019 жыл басына қазақтар үлесі ең жоғары аудан Қызылорда облысындағы Арал ауданында тұрады. 2019 жыл басына осы ауданның қазақтар үлесі 99,9% құрады
- 2018 жылдың бір әйелдің барлық өмірінде туатын балаларының орташа санын сипаттайтын ең жоғарғы туудың жиынтық коэффициенті Түркістан облысында 4,07, ал ең төменгі – Алматы қаласында 1,76 құрады

Қазақстан Республикасы халқының саны

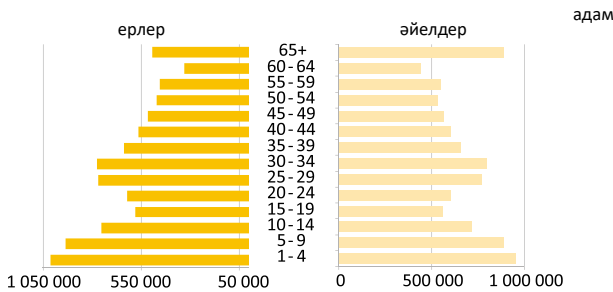

2019 жылдың басына еліміздегі халық саны 18 395,6 мың адам құрады. 2013 жылдың басымен салыстырғанда 979,9 мың адамға немесе 5,6% көп.

Этностар бойынша халықтың құрамы

	Қазақтар	Орыстар	Өзбектер	Украиндар	Ұйғырлар	Татарлар	Басқалар
Халық саны мың адам	12 505,3	3 553,2	591,0	270,9	270,1	201,5	1 003,6
пайызбен	68	19,3	3,2	1,5	1,4	1,1	5,5

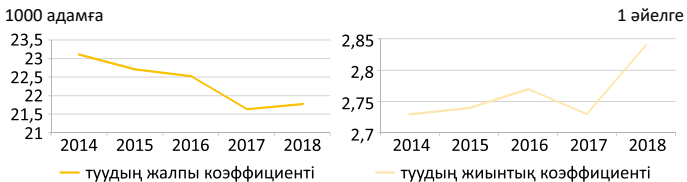
Туылу кезектілігіне қарай туылғандар

Туылу кезектілігіне қарай туылғандар

Жыл	Барлық туылғандар	Одан				көрсетілмеген
		бірінші	екінші	үшінші	төртінші және одан жоғары	
2014	399 309	147 713	109 577	66 184	51 070	24 765
2015	398 458	134 408	113 378	72 547	56 972	21 153
2016	400 694	129 749	116 467	80 812	65 224	8 442
2017	390 262	117 449	114 393	86 174	72 195	51
2018	397 799	116 434	111 820	91 096	78 415	34

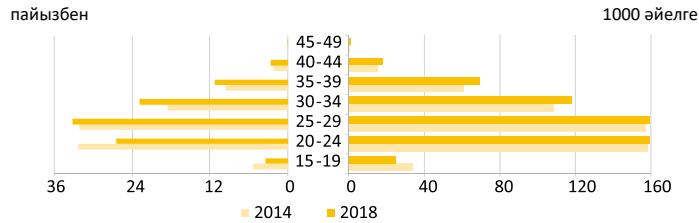
Туу коэффициенттерінің серпіні

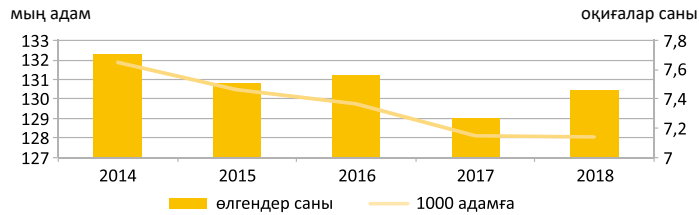
Аналардың туғандағы орташа жасы

2014 жыл 27,8 жас
2018 жыл 28,7 жас

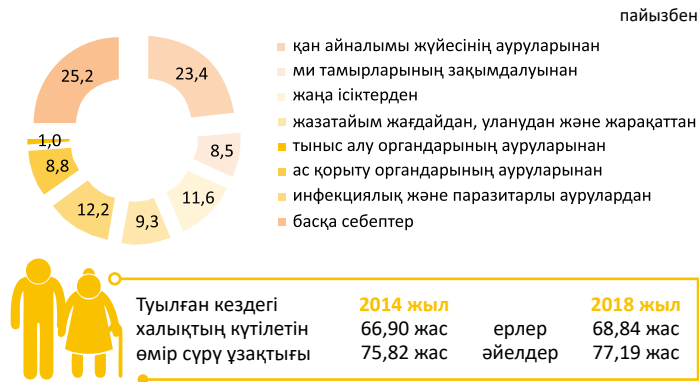
Анасының жасына қарай туу

Халықтың өлім көрсеткіштері

2018 жылғы өлім-жітімнің негізгі себептері

Туылған кездегі халықтың күтілетін өмір сүру ұзақтығы
2014 жыл 66,90 жас
2018 жыл 68,84 жас
ерлер 75,82 жас
әйелдер 77,19 жас

5 жасқа дейінгі балалар арасындағы өлгендер

	2014	2015	2016	2017	2018
1 жасқа дейінгі өлгендер саны, адам	3 907	3 751	3 438	3 109	3 184
1000 туғандарға	9,83	9,41	8,59	7,93	8,03
5 жасқа дейінгі өлгендер саны, адам	4 930	4 797	4 325	3 997	4 021
1000 туғандарға	12,35	12,04	10,79	10,24	10,11

Некелер мен ажырасулар

	2014	2015	2016	2017	2018
Некелер саны	159 328	148 769	141 702	141 791	137 797
1000 адамға	9,22	8,48	7,96	7,86	7,54
Ажырасулар саны	52 673	53 293	51 993	54 626	54 797
1000 адамға	3,05	3,04	2,92	3,03	3,00

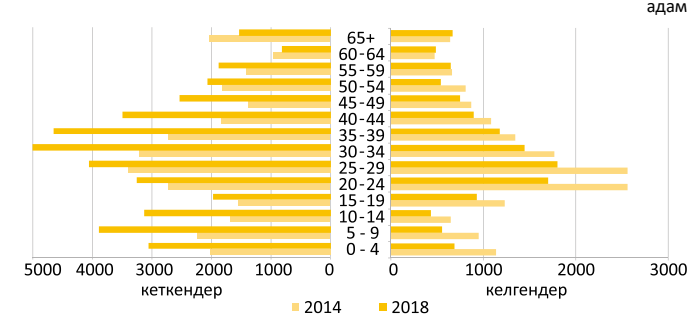
Бірінші некеге тұрғандардың орташа жасы

Қазақстан Республикасы халқының көші-қоны

	2013	2014	2015	2016	2017
Көші-қон – барлығы					
Келгендер	422 400	472 032	630 649	946 415	900 931
Кеткендер	434 562	485 498	651 794	968 545	930 052
Көші-қон айырымы	-12 162	-13 466	-21 145	-22 130	-29 121
Ішкі көші-қон					
Келгендер	405 616	455 451	616 894	930 820	888 184
Кеткендер	405 616	455 451	616 894	930 820	888 184
Көші-қон айырымы	-	-	-	-	-
Сыртқы көші-қон					
Келгендер	16 784	16 581	13 755	15 595	12 747
Кеткендер	28 946	30 047	34 900	37 725	41 868
Көші-қон айырымы	-12 162	-13 466	-21 145	-22 130	-29 121
ТМД елдері					
Келгендер	14 833	13 966	10 644	11 292	10 055
Кеткендер	26 098	26 992	31 238	33 718	37 736
Көші-қон айырымы	-11 265	-13 026	-20 594	-22 426	-27 681
Басқа елдер					
Келгендер	1 951	2 615	3 111	4 303	2 692
Кеткендер	2 848	3 055	3 662	4 007	4 132
Көші-қон айырымы	-897	-440	-551	296	-1 440

Жас құрамына қарай сыртқы көші-қон

2018 жылғы келу және кету елдері бойынша көші-қоны

